

YÖRÜK KÜLTÜRÜNDE DÜĞÜN-ÖLÜM ÂDETLERİ VE ADLANDIRMALARI (ANAMUR ÖRNEĞİ)

Gönül ERDEM NAS*

Özet

Günümüzde tamamı yerleşik hayata geçmiş bulunan Yörükler yaşadıkları yörelerde geçmişten taşıdıkları kültürel değerlerin izlerini hala sürdürmektedirler. Çalışmanın örneklemini oluşturan Anamur tamamıyla bir Yörük diyarıdır. Yöre sınırları içerisinde Sarıkeçili, Tekeli ve Bahşiş yörükleri yaşamını sürdürmektedir. Ulaşım şartlarının zorluğu ve merkezi yerlere uzaklığı sebebiyle söz konusu Yörük aşiretleri Türkiye sınırları içerisinde yerleşik hayata en son geçen Yörük obaları olma özelliklerini taşımaktadırlar. Çalışmada, Anamur'da yaşayan Yörüklerin özellikle Toroslar civarında yerleşik hayata geçmiş olanlarının kültürel değerlerini hem yaşantılarında hem de ağız özelliklerinde taşıdıkları tespit edilmiştir. Çalışmayı önemli kılan diğer bir özellik ise çalışmanın yapıldığı dönemde Yörük nüfus içinde yaşlı kesimin yoğunlukla yaşadığı 3 köyün yapılan baraj dolayısıyla artık haritada olmayışıdır. Derlemeler sırasında en fazla yaşlı nüfus bu köylerde bulunurken kılık-kıyafetten yeme-içmeye kadar geleneksel Yörük hayatının birçok özelliği de bu köylerde tespit edilmiştir. Uzun süren saha çalışmasının ardından derlenen metinler ışığında Yörük kültürüne ait birçok gelenek ve ağız özelliği incelenmiş ve bunlar metin içerisinde koyu renklerle belirtilmiştir.

Anahtar Kavramlar: Yörük, Yörük Kültürü, Düğün, Cenaze.

WEDDING - FUNERAL CUSTOMS AND THEIR NAMING IN YORUK CULTURE (CASE OF ANAMUR)

Abstract

Today, Yoruks who had transformed to settled live maintain their cultural values carried from the past in the region where they live. Anamur which constitutes the sample group is completely a Yoruks region. In the region Sarıkeçili, Tekeli and Bahşiş Yoruks still maintain thier lives. Such Yoruk groups are the last ones who transformed to settled life in Turkey because of the region's distans from central locations and difficulty of transportation. In the study it was found that the Yoruks live in Anamur especially those settled around the Toros Mountains kept their cultural values and linguistic features in context of dialect. Another importance of the study is that in the term of the study 3 villages which comprised the oldest persons of sample groups are under water of the damn built int region. During the study in the 3 villages besides the oldes persons, from costumes to eating and drinking and more other features of traditional Yoruk life are found together. Many traditions and dialect features of Yoruk culture were investigated after the long period of area study and in the light of compiled texts .

Keywords: Yoruks, Yoruks Culture, Wedding, Funeral.

* Okt. Dr., Mersin Üniversitesi, gonulerdem2002@yahoo.com

GİRİŞ

1. Yörük Kavramı

Gerek gündelik dilde gerekse de akademik literatürde Yörük ve Türkmen terimleri sıkça karıştırılan ve birbirlerinin yerine de kullanılabilen kavramlardır. Genel anlamda Anadolu ve Rumeli’de konar-göçer hayatı benimsemiş Türk topluluklarına verilen “Yörük” adı; ilgili alandaki çalışmalara göre “yürümek” sözcüğünden türemiş (Kadri, 1942: 834), daha sonra ise göçebe halkı betimlemek için kullanılır hale gelmiştir (Sami, 2004:1560). Bu görüşe karşı çıkanlar ise Yörük kelimesinin “yürümek” sözcüğünden yola çıkılarak tanımının yapılmasının yanlış olduğunu, Yörük ağzında “yürümek” fiilinin “yörümek” şeklinde kullanıldığını bundan dolayı bu tür bir adlandırmanın Yörük sözcüğü ile ilişkilendirilmemesi gerektiğini ileri sürmektedir.

Herhangi bir etnik tanımlama içermeyen Yörük terimi, göçebe bir yaşam süren Türkmenler için kullanılmaktadır. Terim olarak ilk defa Yazıcızade Ali’nin “Tevarih-i Ali Selçuk” adlı eserinde kullanıldığı düşünülmektedir (Doğan, 2004:17) Benzer bir görüş Yörüklerin; konar-göçer, daima çadırda oturan ve geçimini küçükbaş hayvancılıkla sağlayan Türkmenlere verilen bir ad olduğuna vurgu yapmaktadır (Eren,1979:313). Yörük deyince akla gelen göç yazın yaylak kışın ise kışlaklara yapılan göçlerdir. Türkçe’de yaylak veya yayla denince, hayvanların otladığı yüksek yerler ve dağlar akla gelir. Aslında yaylak sözü kışlak deyiminin bir karşıtıdır. Yani yazın oturulan yer anlamına gelir (Ögel, 1991:23).

Yörüklerin göçebe yaşam biçiminin kökenleri Orta Asya’ya kadar uzanmaktadır. Orta Asya bozkırlarında yaşayan Türk topluluklar, hayvancılıkla uğraştıklarından sürekli olarak otlak arayışında olmuş ve böylece konar-göçer bir kültürü benimsemişlerdir. Göçler yoluyla Yörükler zaman içinde Anadolu’nun özellikle hayvancılığa elverişli dağlık veya dağ ile sahillerin birleştiği farklı bölgelerine ve yörelerine dağılmışlardır (Artun 1996: 26; Dulkadir 1993: 481).

Osmanlı dönemine ait Kanunnamelerde de Yörük deyiminin göçebe yaşayış şeklini ifade ettiği kaydedilmektedir XVI. Yüzyıl Osmanlı tahrir defterlerinde Halep Türkmenleri, Yeni il ve Dulkadirli ilinde bazen bu adla, yani Yörük-an-ı Haleb, Yörük-an-ı Dulkadiriyye şeklinde anıldıkları ifade edilir (Sümer, 1992:143).

Yörükler, Kızılırmak yayının batısından İçel’i de içine alacak şekilde çekilecek çizginin batısında kalan bölgeler ile Rumeli toprakları olarak tespit edilmiştir. Anadolu’nun batı bölgelerinde XVII. Yüzyıldan önce konar - göçerlik edenlere ve bunların kurdukları köylere “Yörük” veya “Yörük -köyü”, bahsedilen yüzyıldan sonra buralara gelen konar - göçerlere de “Türkmen” denilmiştir (Gündüz, 1997:38).

Derleme sırasında bu görüşü destekleyen konuşmalar da kaydedilmiştir. Bir konuşmacı “Yörük” kavramıyla ilgili şunları söylemiştir.

“Dağlarda, obalarda çobanlık èderiñ, yóruklúk èderiñ” (Süleyman YILMAZ (83), Ormancık köyü).

Yapılan derlemede bu ve buna benzer birçok tanımda Yörüklük kavramı daima çobanlık ve göçle ilişkilendirilerek kullanılmaktadır. Yörük adı, yöredeki halk için geçimini küçükbaş hayvancılıkla sağlayan ve yazın yaylağa çıkan kışın ise “seyil” yani sahile inen göçebe halk için kullanılmaktadır.

Anadolu'da aşiret, oymak ve boyların yerleşim biçimlerinin genellikle 24 Oğuz boyu esasları altında gerçekleştirildiği ve bu Oğuz boylarına mensup teşekküller içinden bazılarının büyük federasyonlar oluşturduğu, çeşitli adlar altında Anadolu'nun çeşitli yerlerinde buldukları yerlere göre isimler aldığı bilinmektedir (Türkdoğan, 1996: 20). Dolayısıyla isim ve mezhep farklılıklarına bakılarak Türkmen ve Yörükleri farklı etnik grup olarak değerlendirmek hatalıdır. Tarihi kaynaklarda "Türkmen" adının zamanla "Oğuz" adının yerini aldığı Yörüklerin de Türkmenlerin konar-göçer yaşayan bir kısmı olduğu çok açık bir şekilde bilinmektedir. Bu anlamda Yörük ve Türkmen olarak adlandırılan Türklerin yaşam biçimlerinden veya yaşadıkları coğrafyadan kaynaklanan nedenlerden dolayı kültürel farklılaşmaları Türk kültürü içerisinde ancak alt kültür olarak değerlendirilebilir (Gelekçi, 2004).

2. Anamur Yöresinin Genel Özellikleri

Tarihsel olarak farklı medeniyetlerin etkisi altına girmiş olmasına rağmen konumu itibarıyla Anamur yöresinin sadece küçük bir liman işlevi gördüğü ve bu yüzden çatışma alanı haline gelmediği düşünülmektedir. Romalıların, Arapların, Selçukluların, Karamanoğulları Beyliği'nin hâkimiyeti altına girmiş ve son olarak Osmanlı yönetimi altına girmiştir.

Anamur ilçesinin sınırları içerisinde Antik dönemlerden kalan bir yerleşim yeri olarak bugün Ören adıyla bilinen ve Anamur'a adını veren Anemurium antik kenti bulunmaktadır. Buranın 2500 yıllık bir geçmişi olduğu düşünülmektedir. Yerleşim yerinin çevresinde surlar, surların içerisinde ise tiyatro, hamam, kilise gibi çeşitli antik yapılar mevcuttur.

Anamur yöresinde yaşayan Yörük veya Türkmen aşiret mensuplarından önce yoğun olarak Rumlar yaşamışlardır. Burada yaşayan Türk kökenli aşiretlerin Ermenek civarından gelip yerleştiği düşünülmektedir. Göçebe yaşam tarzına sahip olan söz konusu aşiretler zaman içerisinde Anamur ve çevresinde yerleşik hayata geçmiştir. Cumhuriyet'in kurulmasından sonra Nüfus Mübadelesi gereği burada yaşayan gayrimüslim Rumlar ve Karamanlılar, Yunanistan'a gönderilmiştir. Saha çalışması esnasında görüşme yapılan yaşlı kişilerden bazıları (Nas, 2014). Rumların Anamur'dan sandallarla Kıbrıs'a gittiğini dile getirmiştir. Mübadeleden sonra ise Rumların terk ettiği evler ve tarım arazileri Türk ailelere verilmiştir. Böylece yöre tamamen Türkleşmiştir. Ulaşım imkânlarının zorluğundan ötürü Anamur çok az göç almaktadır.

3. Düğün Âdetleri

Evlenme, kadınla erkeğin aile kurmak için yasaca birleşmeleridir. Kızın ve erkeğin sosyalleşme sürecinin önemli bir aşamasıdır. Aileler arasında dayanışmayı, toplumsal ve ekonomik ilişkiyi belirler, düzenler. Evlenme törenleri bağlı bulunduğu kültür tipinin öngördüğü belirli kurallara ve kalıplara uydurularak gerçekleştirilir. Evlenme, tören, töre, âdet, gelenek, görenek ve inanma bakımından zengin bir tablo çizer (Artun, 1998:9).

Anamur ve yöresinde özellikle Bahşiş Yörüklerinin yaşadığı Karalarbahşiş, Gercebahşiş ve Güneybahşiş köylerinde görücü usulü evliliğin sıkça yapıldığı bununla birlikte örf ve âdetlerin bu köylerde daha yoğun

yaşandığı yapılan görüşmelerde tespit edilmiştir. Diğer köylerde yaşlı bireylerin birçoğu kaçarak evlendiğini söylese de âdetlerine çok bağlı olduklarını da sıkça vurgulamışlardır.

Genel olarak ailenin yaşlı bireyleri kendilerine uygun gördükleri kızı haber göndererek istemeye giderler. Yörede görücü kelimesi yerine daima “**isteyici**” sözcüğü kullanılmaktadır. İsteyici, kızı Allah’ın emriyle ister, istemeye damat adayı götürülmez sonrasında alınan olumlu yanıtla birlikte “**mendil ucu**” bağlanıp gelin tarafından damada gönderilerek artık sözlü oldukları bildirilir. Mendil ucu bağlama geleneği eskilerin tamamının yaptığı bir tören iken günümüzde yerini yüzük takmaya bırakmıştır. Konuşmacılardan bu tören şöyle ifade edilmiştir:

“Mendil ucu bağlayıp nişanımda damada gönderdim damat ile yan yana oturup yüzük Takmazlar ıdı mendil ucu bağlalladı” (Ayşe ŞİMŞEK (77) Gercebaşış köyü).

Bu törenden sonra ailelerin uygun gördüğü bir zaman için düğün tarihi belirlenir, düğün tarihine yakın hem gelin hem de damat evine bayraklar asılır. Düğün bir hafta sürer. Perşembe günü önemlidir çünkü yöre ağzında “**kesene**” diye adlandırılan gelinin çeyizi bu gün alınarak damat evine götürülür. Bu törene de “**kesene kesmek**” denilmektedir. Kesene kesmeye giden damat tarafı o gün yöre ağzında “**soğuş**” olarak isimlendirilen bir keçi keser. Tüm etin yanında “**darı dövmesi**” ve “**keşkek**” de yaparak kız tarafına gönderilir, pişen bu et kız evinde parçalanarak davetlilere ikram edilir. Eskiden develerle yüklenen kesene (çeyiz) günümüzde araçlara yüklenerek davullar, kemençe ve gırnatar eşliğinde damat evine götürülür. Bu konuyla ilgili Havva YILMAZ (82) ve Ümmü YAPILI (82) şu ifadeleri dile getirmişlerdir:

“Geçmiş düğünlerimiz bizim davıl deriz biz davıl zurna kamañça çalalladı oynalladı” (Havva YILMAZ (82), Ormancık Köyü).

“Oğlan evi kız evine bir soğuş dèrdik o zaman davar kesellèdi. O davarı büsbütün ğazana göllèdi haşlallèdi, çuvala ğatallèdi o eti kız evine elètirlerdi, kız evine gelen soğuşu orda paçalaya parçalaya dađıdıllèdi.” (Ümmü YAPILI (82), Sariağaç köyü).

Kesenede eskiden bohçanın içinde gelinin kıyafetleri ve damada gelin tarafının diktirdiği kıyafetler yer alırken daha sonraları gelinin çeyizi, ev ve süs eşyalarıyla birlikte oldukça zenginleştirilmiştir. Kesene kesilmesi bir gün sürdüğünden ve yorucu olmasından ötürü diğer gün yani Cuma günü boş gün olarak geçmektedir. Bu gün için de “**boşana**” denilmektedir. Bu konuda Havva OKTAN (87) ve Nergiz OKTAN (73) şöyle demektedir:

“Kesenemde bir buhça olurdu geyeceğ eşya saña göre ölçellèdi mekinada dikellèdi ellerinde de dikellèdi.” (Havva OKTAN (87), Akine köyü).

“İki uç gün istesi olur, bir gün kesenesi olur bir gün binesi olur yanı gelini bindiriyor kesene boşana bine denir bir gün boş olur yanı boşana deyi ona deller”(Nergiz OKTAN (73), Akine köyü).

Cumartesi günü yine davullar zurnalar eşliğinde kız evinde türkülerle kına yakılır. Kınada kıza ipekten yapılan “**darabuluz**” olarak bilinen ve “**culfallık**” adı verilen bir tür dokuma tezgâhında dokunmuş bir entari giydirilir, başına da “**pulluca**” denilen kırmızı bir örtü örtülerek gelinin kınası yakılır. Havva OKTAN’ın ifadelerine göre:

“Ağşam garaldı kına yakTılar ben ne geyeceñ bir enterilik getirdiler darabuluZ geyerdik culFallıkTa dokuma ipek o canım belime kuşanırdık üstümüze de pulluca atallar kına yakallardı” (Havva OKTAN (87), Akine köyü)

Pazar günü tamamen beyaz giyinen ve damadın akrabası ya da arkadaşı olan bazen damadın kendisi de olabilen kişi yöre ağzında **“gelin alıcı”** atın başını tutarak davul zurna eşliğinde gelini baba evinden alıp damadın evine getirir. İsmet KURT (80) konuyla ilgili şunları söylemektedir:

“Damat bir beyaz geyerdi gelin alıcı derdik oña erkekler de aynı bir arkadaş görevlenirdi biz geleyoruz ya tek sıra karşılamağ için millet bir bakdım gelin alıcı bembeyaz geyinmiş karşılamaya gelillēdi.” (İsmet KURT (80), Ormancık köyü).

Düğün boyunca erkekler ayrı yerde kadınlar ayrı yerde eğlenmektedir. Erkeklerin eğlendiği yerde **“Çingene avradı”** denilen bir kadın dansçı elinde **“çalpara”** adı verilen zilleriyle erkekleri eğlendirirken kadın tarafında da **“cümbüş”** adını verdikleri eğlence devam etmektedir. Konuşmacılardan Havva OKTAN (87) ve Sabri ÖZDEMİR (79) ifadelerinde şunları söylemektedir:

“Çingene avradı var ıdı ne yapacak parayıla oynar oynar, erkaklarıñ üstüne otururdu elinde çalparası var ıdı türkü de söyler idi ederdi döñer oynardı fırl fırl döneller erkaklarıñ arasında oynardı.” (Havva OKTAN (87), Akine köyü).

Düğün süresinde **“Arap Oyunu”** denilen ufak bir seyirlik oyun düzenlenerek düğün daha eğlenceli hale getirilmektedir.

“Oyun oynanırdı arap oyunu birinin arhasına yasTık yüklenirdi birisi elinde bir zoPPa o yana bu yana üç dört gişi olüdu işTe vurdu mu daha galdı mı gız gaçırma olüdu biri gız sahabı olüdu biri gızı gaçırırdı işTe benim gızı neye gaçırdın işTe şöyle yapTım böyle yapTım eliñde bir zoPPa benim gızı neye gaçırdın deyi yastiğa vurullādı.” (Sabri ÖZDEMİR (79), Çarıklar köyü).

Bir hafta süren düğün töreninin en önemli günleri Perşembeden Pazara kadarki dört günlük süreçtir. Bu süreçte sırasıyla **“kesene, boşana, kına ve geline”** adları verilen âdetler yerine getirilir. Kesene çeyiz günü, boşana boş geçen Cuma günü, kına gelinin kinasının yakıldığı Cumartesi günü, geline ise gelinin gelin alıcıyla getirildiği Pazar günüdür.

“İsteyici getTi istendi düğün oldu kesenesi öteki gün boşunası sonra kınası en son da gelin geldiğinden gelinesi olur biz öyle deriz” (Eşşe GÜNEY (62), Karalarbahşiş köyü).

4. Cenaze Âdetleri

Ölüm, insan hayatının sonu ve geçiş dönemlerinin son aşamasıdır. Anadolu Türklerinde ölümle ilgili inanç ve uygulamalar da doğal olarak değişen coğrafya ve ortamdan etkilenmiştir, ancak birtakım noktalarda da kendisini koruyacak ortamları bulmuştur. Bu doğrultuda Anadolu inanç ve ortamının ağırlığını şüphesiz İslam dini oluşturmaktadır (Artun, 2005: 170).

Yörük kültüründe düşün kadar cenaze merasimleri de oldukça önemlidir. Cenaze törenleri oldukça kalabalık olmakla birlikte ilk üç gün çok önemlidir. Cenaze evinde “**dibek**” dövülür, kazanlarda “**keşkek**”, fasulye ve pilav gibi yemekler pişirilerek taziye gelen kişilere ikram edilir. Söz konusu yemek yapma ve misafir ağırlama cenaze sahipleri tarafından yapılmaz akraba, dost ve yakınlar tarafından yapılır. Taziye gelen herkes yaklaşık bir ay boyunca taziye evine çeşitli yemekler getirerek yakınına kaybeden aileye destek olurlar. Kazım TEPE (82) şunları söylemektedir:

“Hoca bi sela verir cenaze evinde ondan soñra millet ğazmaya kurē alır mezeliğe ğoşar evdeki ayile hemen şurlarında bi kile on ğutu yapıyor sekiz ğutuya bi kile deriz biz kırk beş elli kilo fağat kile kabul edelim dibeğe beton bir de solku bunnarılan dov bakalım dov getirin bakalım kesin bakalım davarı kesiyollar o millet mezelikten gelinceye ğadar yemek hazırlanıyor” (Kazım TEPE (82) Anamur Merkez).

Cenaze defnedilmeden “**iç gölek**” denilen iç çamaşır yırtılarak çıkarılır, yıkanır ve “**kefin**” denilen kefenleme işlemi yapılır “**sal**” denilen tabuta konur. Mezara cenazenin iki yakını girerek cenazeyi mezara “**teğetme**” denilen bir yöntemle yavaşça yerleştirdikten sonra “**murt**” ya da “**sazak**” denilen mersin ağacı yapraklarıyla cenaze kapatılır ve üzerine “**saptırma tahtası**” denilen tahta kapatılarak üzerine toprak atma anlamında “**toprak pürülür**”. Bu konuda Süleyman YILMAZ (83) şu ifadeleri dile getirmiştir:

“onuñ ayak tarafına doğuya doğru çevirirlerdi, gövde tarafını çevirirlerdi ondan soñra iç gömlēni yırtar sırtını öyle çıkarırlardı ondan soñra ykallardı, keFin deriz oña sarallādı bađlallādı sal dellēdi götürürlerdi eletirlerdi tabii iki kişi iñerdi ğabire yokardan o cesedi verilēdi o iki kişi onu nasıl yatırılacağsa yatırırlandı, teğetillerdi yatırdıkTan soñra saptırma tahtası deller arħasına şöyle tahta dikellerdi tahtayı diktikten soñra murt yanı sazak tahtanın altına döşellerdi yani o şeye toprak girmemesi için ondan soñra üstünden toprağı pürürlerdi” (Süleyman YILMAZ (83), Ormancık köyü).

Cenazenin toprağa verilmesi işleminden sonra taziye evinde üç gün Kuran okutulur, cenazenin kırkı çıkana kadar eve akraba ziyaretleri devam eder. Taziye evinde üç gün üç öğün aynı yemek pişer, üçüncü gün Mevlit okutulur, yedisinde Kuran’dan Yasin suresi kırk defa okutulur, kırkında ise yemekle beraber çay, bisküvi veya çikolata ikram edilir. “**kırk yası**” denilen günde de kırk defa Yasin suresi okunur. Ölünün elli ikisinde ise “**bişi**” yapılıp dağıtılır. Yıldönümünde ise isteyen Mevlit okuturken isteyen Kuran okutur, gelenlere çay, bisküvi, bazen yemek veya “**batırık**” ikram edilir.

“üç günde oñu yaparız aynı yemak olur burada getirmezler üç öğün de aynı olur soñra kırk yası olur bir de elli ikisi olur bişi yaparız kırħında işTe çay püskevü hürmet ederiz Kuran okutursuñ” (Nergiz OKTAN (73), Akine köyü).

“heç ağıt saymam ben. Üç gün ev sahabı yemak bişirir yemānı verir ikindinle Kuran oħunurkan bir şey dağıdılacaklar isa çikilatadır bir şeydir dağıdırlar üç gün sonra da mevlid oħudan oħudur ğırk yanını yedisinde oħutur bişi yapallar yedinci bişisi ğırkında hisim akrabasını toplar yemak yapallar yedirirler elli ikinde gene öyle işTe yıl dönümünde deller ya batırık yaparsın bişi yaparsın öyle işTe” (Ayşe PINAR (67), Kızılaliler köyü).

SONUÇ

Çalışmada insan hayatında çok önemli olan düşün ve ölüm âdetleri adlandırmalar bu konuda yöre halkının adlandırmaları üzerinden ele alınmaya çalışılmıştır. Çalışma, Anamur ve yöresini kapsayan bir ağız çalışmasının içerisinde bulunan bir bölümü oluşturduğu için yöredeki düşün ve ölüm âdetleri, konuşulan ağız özellikleri ile birlikte verilmeye çalışılmıştır. Bu sebeple başlıkta belirtilen adlandırmalar açıklamaları ile birlikte metin içerisinde koyu harflerle gösterilerek belirtilmiştir. Çalışmanın halk bilimi yönünü de ilgilendiren kısımlarında düşün ve ölüm törenlerinde yapılan ritüellerin birçoğunun günümüzde yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu durum yaşı ileri olan tüm konuşmacıların ortak üzüntüsüdür. Tamamı kendisiyle birlikte bu geleneğin son bulacağına inanmaktadır. Günümüz toplumunda yaşanan hızlı teknolojik ilerleme ile birlikte iletişim ve haberleşme teknolojileri alanındaki gelişmeler modern insanın hayatını kolaylaştırırken toplumun temelini oluşturan dil, gelenek görenek gibi değerlerin de tahribatına sebep olmaktadır. Bu sebeple var olan dil ve gelenek malzemeleri hızla toplanıp derlenerek yayımlanmalıdır. Böylece kültüre ait özelliklerin korunması ve devamlılığı sağlanmalıdır. Çalışmanın yapıldığı Anamur ve yöresindeki Yörük halktan derlenen metinler içerisinde Anamur ve yöresinin kültürüne ve diline ait birçok özellik tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu tespitlerde görüldüğü üzere geleneğin taşıyıcısı olan ve derlemeye kaynaklık eden bu kişilerden sonra bu ritüeller yerini başka geleneklere bırakmıştır. Çalışmada konar-göçerliğin hayatıyla özdeşleştiği Yörük halkının bu gelenekleri, dil malzemesiyle birlikte çalışılarak çalışmanın, bu konudaki eksikliğe az da olsa olumlu katkıda bulunması düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Artun, Erman (1998). Tekirdağ Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri Doğum-Evlenme-Ölüm, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, Sayı 9, İstanbul.
- Artun, Erman (2005). Türk Halkbilimi, İstanbul.
- Doğan, M.S ve Doğan C. (2004). Tarihsel Gelişim Sürecinde Yörükler, *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, C:30, Ank.
- Dulkadir, Hilmi (1993). Yörükler, *İçel Kültür Dergisi*, Sayı. 29, Eylül, Mersin: Kültür Ofset Basımevi
- Eren Naci (1979). Yörük Göçü, T.F.A. 18-19/362 Eylül.
- Sümer, Faruk (1992) *Oğuzlar (Türkmenler)*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- Geleççi, Cahit (2004). Türk Kültüründe Oğuz-Türkmen-Yörük Kavramları, Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Sayı 1.*
- Gündüz, Tufan (1997). *Anadolu 'da Türkmen Aşiretleri "Bozulmuş Türkmenleri 1540-1640"*, Ankara: Bilge Yayınları.
- Kadri, Hüseyin Kazım (1943). *Büyük Türk Lugatı*, Cilt 3, İstanbul.
- Ögel, Bahattin (1991). *Türk Kültür Tarihine Giriş*, Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Nas, Gönül Erdem (2014), *Anamur ve Yöresi Ağızları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Nas, Gönül Erdem (2013). Yörük Kültüründe Kilim ve Kilim Motifi Adlandırmaları (Anamur Örneği), Yayınlanmış Bildiri, *Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi*, Saraybosna, 17-19 Mayıs.
- Sami, Şemsettin (2004). *Kamus-ı Türki*, İstanbul: Kapı Yayınları.
- Türkdoğan, Orhan (1996). Anadolu'nun Etnik Yapısı, Dünü ve Bugünü, *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, Sayı 112.

Kaynak kişi 1: Süleyman YILMAZ (83), İlkokul mezunu, Ormancık köyü.

Kaynak kişi 2: Ayşe ŞİMŞEK (77), Öğrenimi Yok, Gercebahşiş köyü.

Kaynak kişi 3: Havva YILMAZ (82), Öğrenimi Yok, Ormancık Köyü.

Kaynak kişi 4: Ümmü YAPILI (82), Öğrenimi Yok, Sarıağaç köyü.

Kaynak kişi 5: Havva OKTAN (87), Öğrenimi Yok, Akine köyü.

Kaynak kişi 6: Nergiz OKTAN (73), Öğrenimi Yok, Akine köyü,

Kaynak kişi 7: İsmet KURT (80), İlkokul Mezunu, Ormancık köyü.

Kaynak kişi 8: Sabri ÖZDEMİR (79), İlkokul Mezunu, Çarıklar köyü.

Kaynak kişi 9: Eşşe GÜNEY (62), Öğrenimi Yok, Karalarbahşiş köyü

Kaynak kişi 10: Kazım TEPE (82), İlkokul Mezunu, Anamur Merkez.

Kaynak kişi 11: Süleyman YILMAZ (83), İlkokul Mezunu, Ormancık köyü.

Kaynak kişi 12: Ayşe PINAR (67), Öğrenimi Yok, Kızılalilerköyü.

